Francesc Ferret "el Ferret"

Francesc Ferret, nascut l'any 1933, pauaire de Begues, va acompanyar les primeres exploracions espeleològiques de Norbert Font i Bagué pel massís de Garraf. L'any 1956 va ser persona clau per al primer descens dels grans avencs de la Feixa i del Brut, no només perquè ens el tenim que solucionava els problemes de les motxilles lastrades en superfície del material per al descens, sinó també perquè participava de l'exploració a l'interior de les cavitats.

Francesc Ferret, el Ferret, té un lloc d'honor, com a pioner, en la història de l'espeleologia catalana. Amb el mal nom familiar anomenem aquest itinerari en homenatge seu.

2. La mina de sal de llop

Es tracta d'una petita gatera on s'extrèia calcita espàtica, la "sal de llop", una activitat molt estesa al massís de Garraf en el tàrrec dels s.XIX - XX. Ens entrassem puntuals i de petita mida ja que el material segueix fisurant i cavitats càrstiques, "localitzant-les totalment. Es tracta de calcita, un antic espeleotema, cristal·lizat en condicions subaquàtiques, massiu i de gran puresa. Té una exfoliació romboèdrica perfecta. Es transmuda i el color varia de blanc a mel.

El mineral estava destinat a la indústria vidriera (Vidriera i Cerveto), com un dels fundents per a la fabricació del vidre. També es feia servir com a font de dióxid de carboni per a la fabricació de gaseosa. Molts avencs es van localitzar a partir dels treballs d'extracció. Tant la sal de llop com el vidre han passat a formar part de la toponímia de les serres de l'Ordal i Garraf, fixant una activitat en el territori de "la gent del serra".

4. Avenc de can Sadurní

Amb 70m de fons és un dels grans pous del massís de Garraf. El desembre de 1957, Norbert Font i Bagué va ser el primer en baixar-hi per primer cop. Fou el primer gran avenc explorat i obrí les portes a la investigació de les grans cavitats del massís: els avencs del Brut i de la Feixa.

L'any 1957 no hi havia encara cap experiència per al·ludar-hi, despera d'un pou com el de can Sadurní i els mitjans foren molt precaris, passant en jerrí el pour Font i Bagué, despenjat amb una corda de la qual penjava un una mena de trapezi. El descens fou coordinat pel geòleg Lluís Marià Vidal que, a partir d'aquella experiència, va subministrar el material necessari per a fer més segures les exploracions: cordes, cadires trianlines, escales de corda, casco, etc.

6. Dolina i avencs de les Alzines

La dolina està encisolada en la superfície d'encaix del pla dels Sots dels Ossos. Es una depressió plana de sediment vermell, en afloren calcàries modelades per dissolució i on localitzem l'entrada de diferents avencs. Un d'ells, avenc Nou de les Alzines té 113m de profunditat, el seu fons està al mateix nivell de la cova de can Sadurní. Es tracta de fims i argiles procedents de la descalcificació de les calcàries que tenen una fracció detrítica silícia d'un component carbonatat. Quan l'acció càrstica dissol les calcàries deixa aquest residu insoluble que es va acumulant a les depressions i als rasclers: se'n diu terra rossa, (terra vermella). Sota, i en contacte directe amb la roca encaixant trobem una brecha formada per clastes angulosos calcàries, una matriu vermelosa i ben cimentada per un ciment carbonatat.

8. Pla i barraca de ca n'Ardenya

El pla d'Ardenya és una planície desenvolupada sota de les planes superiors que envolten el poble bagueta. Es un camp de dolines encisolat en aquesta superfície i, per tant, modelat posteriorment a la centificació de les planes anteriors. La gineda cobrea el pla i emmascara les formes càrstiques, encara que les dolines grans sòn molt evidents. Ells obtenen llur nombre d'avencs la majoria de petites dimensions. Arribats a la bifurcació de camins veiem la barraca de pedra seca. Era parte de l'economia agrària del massís, interès fins la crisi de la filoxera. El treball de marges i construccions de pedra seca se ser molt vistos i avui constituïs un patrimoni cultural i d'enginyeria popular de gran interès. Les ginedes i garrigues es van estendre a partir de l'abandonament agrari, i l'enrunament dels masos dispersos pel territori, com el de Ca n'Ardenya.

1. Cova de can Sadurní

La cova és el fons d'una depressió delimitada que forma un marge molt abrupte en direcció muntanya, sòls el qual s'hi troba l'accés.

L'obertura està condicionada pel retrocés de la conglera i per col·lapse de materials rocosos que han entrat dins la cavitat formant un con d'endarrerida molt gruixat i heterometric.

Aquesta entrada de material des de l'exterior forma un pendent cap a l'interior de la cavitat i fa sedimentat l'àmbit subterrani i els sediments que s'hi han dipositat des de fa más de 6000 anys.

Els treballs arqueològics d'extracció del registre sedimentari van facilitat la visió d'un amplí conducte que conté evidències de dissolució en règim arrenat al contra i sediments fluvials i espeleothems a les parts altes de les parets.

Aquestes sediments sòn molt más antics que no pas el darrer hotoni objecte de les excavacions i mostren una evolució de la cavitat en diferents estadis.

3. Drecera del rascler i mirador

Sortint al NE del clot d'extracció de sal de llop ens enfilem cap al rascler sobre la vivera de l'entrada de la cova. Ben unes roquetes situades en la vertical de la cova on podem veure la morfologia i marmoredat dels rasclers de Garraf. El rascler, o lapiés, es un modelat de dissolució de les superfícies càrstiques on apareix la roca denudada. Pot tenir diferents formes. Aquí al rascler és format sota una coberta de sòl, amb formes arrodonides i perforacions cilíndrades, que es al más enfo. Des que desapareixen les cobertes edàfiques i la roca nua resta submersa a l'aigua de pluja, es desenvolupen unes formes esencialdes (solcs i depressions) on s'hi acumula l'aigua de pluja, anomenades cocons o cocoons "hueneritzs". Les superfícies amb pendent estan excloïdes per canals encaixats i retallats en les canenes per formes en espina de peix. Totes elles sòn formes de dissolució, marcades per l'aigua que s'escola per la superfície de la roca calcària.

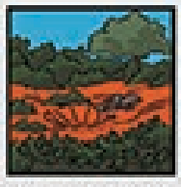

5. Pla de Sots d'Ossos

Deixem la carretera dalt del Pla Cremat i anem a la dreta seguint el camí. Ens trobem a les planes superiors, una plana d'erosió on en una primera fase espeleogenètica es va generar una superfície de camps de dolines de dissolució. A la primera fase d'alta tensió, s'inicjaren sòl un camínat que ens porta al fons d'una dolina.

Es l'Esquerda de les Alzines, on s'obre la boca d'un avenc. Les dolines sòn enfoiats, punts d'infiltració superficial, dins dels quals, sovint, hi trobem l'obertura d'avenca. Sòn formes tancades, sòn el pole, però molt más petites. A vegades sòn de fons pla, plenes de sediments fins i altres vegades sòn rocoses, produïdes per col·lapse de cavitats situades a sota. Els camps de dolines s'estableixen en plataformes planes com aquesta i, juntament amb el rascler, sòn les formes essencials del paisatge càrstic.

7. Coll de la Creu d'Ardenya

El coll de la Creu d'Ardenya, o entre Coll de Beneràs, és un lloc de pas de primer ordre en la xarxa de camins que uneixen l'interior del massís amb la vall de Vallcarca. El dolmen, l'antiga creu de terme i el camí empedrat que puja des de Begues assenyalen la importància del lloc des de temps molt allunyats. La cultura encomanada veu en aquest punt el límit entre dues unitats, les Muntanyes d'Ordal al nord i les Costes de Garraf al sud. Bàsicament perquè els mapes de l'editorial Alpina van tenir en el seu origen, el seu punt de partada en el coll de la Creu d'Ardenya. Desplegament es clar que el Garraf de un tipus estructural que s'alça entre la depressió geològica del Penedès, la línia de costa i la vall del L'Llobregat. Som a 473 m d'altitud, 70m sòbre de la plana de Begues i 50m sòbre del pla de Sots d'Ossos. Un camí en direcció nord, el camí de les Forts, ens endinsa al pla d'Ardenya.

9. Dolmen d'Ardenya

Des del coll d'Ardenya agafem el camí carener que puja al Sitjàres i, a pocs metres un camí a la dreta, ens du a un amuntegament de pedres que en sòn les restes. Si fos a primera vista sembla un amuntegament de blocs de pedra, una mirada más atenta permet integrar l'estructura i l'orientació del túmul funerari, amb una cambra, el seu pedrat i l'entrada del corredor. Es tractaria d'un sepulcre de corredor evolucionat conegut com a galeria catalana. La seva cronologia es del Neolític final-Calcolític. S'han trobat poques restes de ceràmica, algunes fragmentades i una punta de les anomenades de Palmela, fixat director de la cultura campaniforme i que ens marca la datació del monument. La seva situació, propera al coll i a la xarxa de camins i amb visió sòbre la plana de Begues, es molt significativa. Durant l'excavació s'hi descobrírà una fita de demarcació de propietats, que fou esculpida fa dos anys.